

at sige, thi hvis vi indføre et mindre Kvantum, saa vil der ogsaa blive et mindre Kvantum af vore Eksportpræmie af, der vil i saa Fald blive udført et til den mindre Indførsel svarende mindre Kvantum af de Varer, som der skal svares Eksportpræmie af; hvis man indfører nogle Tusinde Pund mindre, saa vil man ogsaa udføre nogle Tusinde Pund mindre . . . (Modsigelse). Jo, det synes jeg dog maa være temmelig let forstaaeligt. Men der er en Ting, som man ogsaa maatte tage Hensyn til, og det er, at Befolkningen stadig formeres. Jo større det danske Forbrug bliver, jo mindre vil der være til Udførsel, saa Staten vil vistnok i Tidens Længde have en ganske god Fordel af et saadant Arrangement.

Nu er der jo det, at naar man taler om den Slags Ting med Folk ude i Landet, saa have jo Listerne stiftet og Meningerne stiftet. Ja, man faar jo et ganske karakteristisk Vidnesbyrd om, hvorledes Meningerne kunne stifte ved at se paa det foreliggende Toldlovsforslag. Naar man har set, hvad der fremkom ved 1ste Behandling af dette Forslag, saa ser man nu, at Forslaget er blevet ikke saa lidt forskelligt fra, hvad man derefter kunde have ventet. Men ogsaa med Hensyn til Tolden paa Landbrugsprodukter stifte Meningerne. Man taler om at fordyre Livsfornödenhederne af den Slags Ting, og det ærede Medlem for Hornslet (Neergaard) sagde ved 1ste Behandling af dette Lovforslag, at det at fordyre Livsfornödenhederne — og det vil godt overfat siges det samme som at fordyre, hvad Landbruget sælger — vilde være skammeligt. Jeg har imidlertid siden været sammen med det ærede Medlem ved forskellige Møder, og der har han slet ikke talt om Skammeligheden; der har han tværtimod indrømmet, at det kunde godt være berettiget, at Landbrugerne fik mere for deres Varer, at de fik Lov til at lægge den forhøjede Arbejds-løn over paa deres Produkter lige som andre Samfundsklasser. Men — har han saa sagt — det var umuligt; og man har i Reglen holdt sig først til Kornetolden og sagt, hvilken Ulykke det vilde være at faa Kornetold, fordi det var en Udgift for Landboerne; eller ogsaa har man holdt sig til Eksportpræmierne og talt efter det ærede Medlem for Slagelse om, hvilken Ulempe

det vilde blive i Kraft af Masseproduktion. Men hvad man ikke har gjort, er, at tale om Told og Eksportpræmie paa samme Tid; for det er kun, naar de komme samtidig, at nogen af disse Ting efter min Mening kan forsvares; thi at give Eksportpræmie uden tilsvarende Fordyrelse af Aaastofferne kunde blive en meget farlig Bane for Statskassen at komme ind paa. Men paa den anden Maade er der ikke noget i Vejen for det. Jeg sværmer ikke meget for Forøgelse af den Masseproduktion, vi have; jeg indrømmer, at den kan være farlig, og det indrømmede jo ogsaa det ærede Medlem for Hornslet paa et Møde, vi vare til ude i Landet, idet han sagde: Stillingen er saadan, at hvis en Gang Englænderne lukke for eller lægge Hindringer i Vejen for Indførslen af vore Landbrugsprodukter, saa er Danmark færdig. Jeg siger, at det er et meget kort Statsmandssyn — synes jeg — at lægge an paa en Politik, hvor man maa sige sig selv, at Maalet er at være færdig, at være bankerot. Jeg tror, det vilde være heldigt for os, om vi gennem denne Told, som vi saa kunde faa Fordel af ved at bruge den til Eksportpræmie, kunde udvilde forskellige Sider af vort Landbrug som Træavl og den Slags Ting; jeg tror, at det vilde være meget heldigt for det Tilfælde, at England en skønne Dag gif hen og lukkede for os. Paa den anden Side vil jeg ikke være med til at lave noget, som kunde indskrænke denne Masseproduktion. Jeg erkender, at vi delvis leve af at indføre Aaastoffer fra Udlandet, som vi saa forædle og sende til England i forædlet Skikkelse; vi leve faktisk i Øjeblikket mere af Industri end af egentligt Agerbrug. Denne Industri, hvor unaturlig den end kan være, leve vi af, og jeg tror, det vilde være farligt nu at røre ved den. Men ingen kan have noget imod at faa sit Korn og sine Oliefager fordyrede med $\frac{1}{4}$ Øre pr. Pund, naar han samtidig kan faa 10 Øre mere for et Pund Smør og 5 Øre mere for et Pund Klæst, og dette vil ske efter de Beregninger, jeg har opstillet.

Naar jeg har talt saa længe om denne Sag, er det, fordi jeg forudsætter, at vi saatenis ikke blive færdige med det foreliggende Toldlovsforslag i Mar. Vi vide jo ikke ret, hvorledes vi staa i det, men vi faa vel nok hinanden i Tale igen ude hos Vælgerne.